

IIO TEZKOR BO‘LINMALARINI TOMONIDAN GIYOVANDLIK VOSITALARI, ULARNING ANALOGLARI YOKI PSIXOTROP MODDALARNI O‘TKAZISH MAQSADINI KO‘ZLAB QONUNGA XILOF RAVISHDA TAYYORLASH, OLISH, SAQLASH VA BOSHQA HARAKATLAR QILISH, SHUNINGDEK ULARNI QONUNGA XILOF RAVISHDA O‘TKAZISH JINOYATLARINO FOSH ETISHNING AHAMIYATI

Abdurashidov Humoyun Ibrohim og‘li

Annotatsiya: *Mazkur maqolada giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarining noqonuniy ravishda tayyorlanishi, olinishi, saqlanishi va o‘tkazilishi bilan bog‘liq jinoyatlarni fosh etishning muhimligi tahlil qilinadi. Ushbu moddalar inson salomatligiga katta zarar yetkazib, jinoyatchilikni rivojlantiradi. IIO (Ichki Ishlar Organlari) tezkor bo‘linmalarining bu jinoyatlarni aniqlashdagi roli jamiyat xavfsizligini ta‘minlashda va giyohvandlikka qarshi kurashishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada giyohvandlik moddalarining tarqatilishining oldini olish, tezkor bo‘linmalar faoliyatining kuchaytirilishi, jamiyatni ogohlantirish va ma‘lumot almashish kabi masalalar ko‘rib chiqilgan. Maqola, shuningdek, giyohvandlik vositalarining noqonuniy o‘tkazilishi va ular bilan bog‘liq jinoyatchilikning jamiyatga keltiradigan xavf-xatarlarini ham tahlil etadi.*

Kalit so‘zlar: *giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalar, IIO tezkor bo‘linmalari, jinoyatchilik, noqonuniy o‘tkazish, jamiyat xavfsizligi.*

Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar, dunyo bo‘ylab keng tarqalgan muammolardan biridir. Ushbu moddalar inson salomatligiga katta zarar yetkazib, jinoyatchilikning turli shakllariga olib keladi. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarni qonunga xilof ravishda tayyorlash, olish, saqlash, o‘tkazish kabi jinoyatlar ham davlat xavfsizligiga tahdid soladi. IIO (Ichki Ishlar Organlari) tezkor bo‘linmalari tomonidan ushbu jinoyatlarni fosh etish nafaqat individual huquqbuzarliklarning oldini olish, balki jamiyatning salomatligini va xavfsizligini saqlash uchun muhim ahamiyatga ega.

1. Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalarning qonunga xilof ravishda o‘tkazilishi.

Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar, aslida, yuqori darajada xavfli bo‘lgan va inson psixikasiga ta‘sir qiluvchi moddalar

sifatida tasniflanadi. Ushbu moddalar, odatda, noqonuniy ravishda ishlab chiqarilib, o'tkaziladi va noqonuniy tarzda tarqatiladi. Giyohvand moddalar, odamlarni birinchi navbatda narkotiklar iste'moliga undaydi va shu bilan jinoyatchilikka olib keladi. Bularni qonunga xilof ravishda tayyorlash, saqlash yoki o'tkazish esa ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni kuchaytiradi.

2. ILO tezkor bo'linmalarining rolini kuchsaytirish.

ILO tezkor bo'linmalari tomonidan giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan bog'liq jinoyatlar fosh etilishining muhim ahamiyatini bir nechta jihatlar orqali ko'rsatish mumkin:

Giyohvandlikka qarshi kurash: Tezkor bo'linmalar giyohvandlik vositalarining noqonuniy o'tkazilishi va savdosining oldini olishga qaratilgan tezkor choralarni ko'rishadi. Bunda, ularning harakatlari nafaqat giyohvand moddalarning tarqatilishini cheklash, balki bu jinoyatchilikning boshqa shakllariga, masalan, qimor, o'g'rilik va zo'ravonlikka qarshi ham kurashishga yordam beradi.

Giyohvand moddalarning tarqatilishining oldini olish: Giyohvandlik vositalarining noqonuniy o'tkazilishi va savdosi odatda katta miqdordagi jinoyatchilik bilan bog'liq. Tezkor bo'linmalar bu jinoyatlarni fosh etish va shu bilan barcha boshqa jinoyatchiliklarni kamaytirishga yordam beradi. ILO tezkor bo'linmalari tomonidan aniqlangan noqonuniy o'tkazish tarmoqlari tashkilotchilarini aniqlash va ularni javobgarlikka tortish zarur.

Jamiyat xavfsizligini ta'minlash: Giyohvandlik vositalarining noqonuniy ravishda o'tkazilishi va ularni iste'mol qilish, jamiyatda xavfsizlik muammolarini keltirib chiqaradi. Bu holat odamlarning ruhiy va jismoniy salomatligiga zarar etkazadi, shu bilan birga huquqbuzarliklarning ko'payishiga sabab bo'ladi. ILO tezkor bo'linmalari tomonidan giyohvandlikka qarshi kurashish, bu salbiy oqibatlarni kamaytiradi.

3. Giyohvandlik vositalari o'tkazilishining xavflari.

Giyohvand moddalarni noqonuniy ravishda o'tkazish bir qator xavf-xatarlarga olib keladi:

Ijtimoiy muammolar: Giyohvandlik moddalarini tarqatish, shaxslarni jinoyatchilikka undaydi, jamiyatni mustahkamlashga yordam bermaydi, aksincha, ijtimoiy muammolarni kuchaytiradi. Ko'plab

jinoyatlar, shuningdek, oilaviy zo'rvonliklar, o'g'rilik va boshqa jinoyatchiliklar giyohvandlikka bog'liq.

Yoshlar o'rtasida giyohvandlik tarqalishi: Giyohvand moddalarining noqonuniy savdosi ko'pincha yoshlarni o'z ichiga oladi. Bu nafaqat ularga zarar yetkazadi, balki ularning o'quv faoliyatiga, kelajagiga va jamiyatda o'rin olishlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Jinoyatchilik tarmog'ining kengayishi: Giyohvand moddalarni noqonuniy ravishda o'tkazish, ilgari qiyinchilik bilan bartaraf etilgan jinoyatchilik tarmog'ining yanada kengayishiga olib keladi. Bu esa jamiyatda xavfsizlikni ta'minlashni qiyinlashtiradi.

4. Tezkor bo'linmalar faoliyatining ahamiyati.

IIO tezkor bo'linmalari, giyohvandlik vositalarining noqonuniy o'tkazilishi va ularning boshqa noqonuniy faoliyatlar bilan bog'lanishini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Ular uchun quyidagi strategiyalar muhim ahamiyatga ega:

Kuzatuv va monitoring tizimlari: Giyohvand moddalarni o'tkazish tarmog'ini aniqlash uchun texnologik vositalardan foydalanish zarur. Axborot tizimlari va kuzatuv usullari orqali jinoyatchilik faoliyatining oldini olishda samarali choralar ko'riladi.

Ma'lumot almashish: Tezkor bo'linmalar o'rtasida va boshqa davlat idoralari bilan ma'lumot almashish, giyohvandlikka qarshi kurashishda samarali natijalarni ta'minlashga yordam beradi.

Jamoatchilikni ogohlantirish: Jamiyatni ogohlantirish va huquqbuzarliklarning oldini olish uchun profilaktik tadbirlar o'tkazish, fuqarolarni xabardor qilish hamda giyohvandlikka qarshi ongli kurashni boshlash zarur.

Xulosa:

Giyohvandlik vositalarini qonunga xilof ravishda tayyorlash, olish, saqlash va o'tkazish, nafaqat jinoyatchilikni kuchaytiradi, balki jamiyat xavfsizligini ham tahdid ostiga qo'yadi. IIO tezkor bo'linmalari tomonidan bunday jinoyatlarning fosh etilishi, giyohvandlikka qarshi kurashni kuchaytiradi, jinoyatchilikni kamaytiradi va jamiyatda xavfsizlikni ta'minlaydi. Tezkor bo'linmalar, barcha hukumat idoralari bilan hamkorlikda faoliyat yuritib, giyohvandlikning tarqalishiga qarshi kurashishni yanada samarali amalga oshirishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/gyohvandlik-vositalari-va-psixotrop-moddalar-strategik-quollardan-biridir>
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/gyohvandlikka-qarshi-kurashning-dolzarb-masalalari>
3. <https://bmti.uz/public/article/sog-lom-hayot-tarzi-va-gyohvandlika-qarshi-kurashish-mavzulariga-oid-tadbir-o-tkazildi>

